

Rondleiding Dordt

Vanaf Parkeergarage Energiehuis, lopen langs het water, richting de Waterbus.

Riedijk

Dordrecht is een hele belangrijke stad geweest en sinds mensenheugenis (de Sint Elizabethsvloed van 1421) een eiland. Dordtenaren zijn trots op hun stad en je kunt ook aan de echte Dordtenaren merken dat het een eiland is. Veel vrienden van mij maken nog steeds de opmerking dat ik overal naartoe wil, zolang ik maar niet het eiland hoeft te verlaten. Of dat echt zo is, dat laat ik in het midden, maar het is wel zo dat Dordrecht een enorm rijke geschiedenis heeft. Als alleroudste stad van Holland, als rijke stad, als arme stad als ook een hele belangrijke verbinding: in de tweede wereldoorlog is Rotterdam natuurlijk platgebombardeed, maar ook Dordrecht heeft een belangrijke rol gespeeld: de bruggen tussen Dordrecht 'en de rest van Nederland' waren voor de Duitsers zeer belangrijk. In de meidagen was dan ook een belangrijk doel om de bruggen en de waterwegen van Dordrecht naar Rotterdam en Brabant te bezitten. Als je nu gaat kijken in de Biesbosch en aan de randen van Dordrecht, zeker aan de zuidkant, vind je heel veel bunkers. Veel heroïsche verhalen gaan er ook over dat mensen tussen het riet door onderduikers, medicijnen en allerlei andere dingen verplaatsten over de wateren rondom Dordrecht.

Voorstraat

De Dordtenaren gaan er prat op, dat de Voorstraat de grootste winkelstraat van Nederland is. Hoewel -ie onderbroken wordt door een zebepad en is echt niet de hele straat vol met winkels, vinden ze chauvinistisch dat het nog steeds zo is. Als je een Dordtenaar spreekt, dan zal het je opvallen dat een huis staat 'op de Voorstraat' en niet 'in de Voorstraat'. Dat komt omdat de Voorstraat eigenlijk een dijk was. Een haven. Alles aan de kant van het water komt te overstromen, maar de Voorstraat ligt net iets hoger, waardoor de Voorstraat een dijk was/is tegen het water.

Verderop op de Voorstraat, dat kunnen we zien vanaf de kades, zie je houten beschuttingen. Je zou zeggen dat dat tegen het water is, maar eigenlijk is dat vóór het water: de huizen aan de kant van het water hebben de schotten staan om ervoor te zorgen dat het water juist afgevoerd wordt, in plaats van tegengehouden. Je kunt dit later bij het stadhuis ook nog vanaf de brug zien.

Voorstraat in, tot aan hoek Kerksteiger

De Dordtse slagersknecht Gerrit de Vries mocht begin jaren vijftig van de vorige eeuw van zijn baas bijklussen door op diens machines gehaktballen te draaien voor cafés en kiosken en ook leverworst in het zuur te maken. Dat ging goed. De Vries begon in 1952 met een eigen slagerijtje, hier op de hoek van de Voorstraat en de Kerksteiger.

De gehaktballen waren een succes. Maar toen er in 1954 een wet werd uitgevaardigd dat een gehaktbal niet meer dan 6 procent zetmeel mocht bevatten, kwam de handel van De Vries in het gedrang. Maar zijn klanten vonden de oude ballen zo lekker dat hij niet de receptuur, maar de vorm veranderde. In plaats van een bal maakte hij een worstvorm waardoor de regels voor de bal niet meer van toepassing waren.

Hij moest alleen een nieuwe naam hebben. Een kroegeigenaar een stukje terug (aan het Scheffersplein) was van Duitse afkomst en die zei dat ze nog vaak moest terugdenken aan haar vaderland, waar een soort gehaktbal 'frikadelle' heet. Daardoor kreeg het de naam 'frikadel'. Een aantal jaar later kwam Jan Bekkers uit Deurne met een gelijksoortige staaf, maar die was gladder en bevatte meer kippenvlees. Hij noemde die naar de Dordste frikadel, maar dan met een 'n'. Grappig feitje: Snackhandel De Vries (zoals het later heette) en Beckers (nu met een C) zijn allebei

overgenomen door Snackfabrikant Van Oers (later Goodlife Foods). In reclame-uitingen wordt nog steeds mét en zonder n onderscheid gemaakt tussen de producten.

Voorstraat 106

Op Voorstraat 106 zat sinds 1876 kinderbewaarplaats De Blijde Hoek. Kinderen van werkende vrouwen werden er opgevangen en kinderen van weduwnaars en weduwen. Buitenechtelijke kinderen werden uitgesloten.

Is in 2012 verhuisd, omdat het niet meer kon voldoen aan de moderne eisen (is tegenwoordig kinderopvang geworden). De discussie over wel of niet gevaccineerd dingen doen is al eeuwen oud en in 1823 kondigde Koning Willem I een nieuwe regel aan: wie naar school wilde, moest een bewijs van inenting voor de pokken kunnen laten zien: een pokkenbriefje. In 1857 is die onder druk van de Christelijke partijen weer afgeschaft, maar in 1872 kwam er weer een verplichting. Dit is één van de plekken waar arme kinderen zich dan konden laten inenten, zodat ze toch naar school konden. Hierdoor liep de vaccinatiegraad op tot zo'n 90% en in 1903 tot zo'n 100%, toen de schoolplicht ingevoerd werd.

Doorlopen langs de haven, vertellen over alle steigers en kades, waarbij dat in Amsterdam 'havens' genoemd werden, waren het hier steigers en kades: Turfsteiger, Taankade, etc.

Taankade op de hoek: souvenirwinkel.

Oversteken naar de Wijnstraat, naar rechts

Huis de Onbeschaamde (nr 123), het 'Manneke Pis van Dordt', zie plaquette.

Het huis De Onbeschaamde aan de Wijnstraat 123 in Dordrecht is in 1650-1653 gebouwd. Het ontwerp is van de vermaarde bouwmeester, architect Pieter Post in opdracht van de Dordtse burgemeester Abraham van Beveren (1604-1663). De Onbeschaamde is één van de voornaamste en zuiverste voorbeelden in Nederland van een woonhuis in de stijl van het Hollands Classicisme. Het huis dankt zijn naam aan de putto, het blote jongetje in het fronton, ook wel 'De Manneken Pis van Dordt' genoemd. Het jongetje draagt de wapens van de familie Van Beveren en Ruysch, het eerste bewonerspaar. Het onbeschaamde mannetje was, volgens de overlevering, de inzet van een weddenschap van Abraham van Beveren met zijn broers. Wie durfde de burgerij het meest te tarten met een gewaagde versiering aan zijn woonstee? Winnaar was niet Abraham maar zijn broer Ernest die hem versloeg met gevelornamenten, die zo schokkend geweest moeten zijn, dat zij moesten worden afgebroken. Overigens werd bij een bezoek van Koningin Wilhelmina en Koningin-Regentes Emma in 1897 zijn kruis netjes bedekt met een oranje sjerp.

Even terug, Schrijversstraat in

Langs het water naar het Groothoofd lopen, voorbij de terrassen.

Eén van de laatste twee echte poorten die Dordrecht bezat. Sinds de Sint Elizabethsvloed (1421), is Dordrecht een eiland. Dordrecht, officieel de oudste stad van Holland, Geertruidenberg kwam pas een paar jaar later, is altijd een hele rijke stad geweest, maar is wel in verval geraakt. De oude binnenstad is wel voor het grootste deel intact gebleven en dat is waarom Dordrecht een publiekstrekker is voor veel mensen. Je hoort hier ook meer Duits en Belgisch dan bijvoorbeeld in Rotterdam. Ik ga niet heel veel in op het ontstaan van Dordrecht, ook de Grote Kerk zien we altijd wel, maar we gaan er niet in of op, dat mogen jullie een volgende keer doen. Neem wel je stevige schoenen mee en vergeet je hoogtevrees, want de kerktoren is best een eind lopen en je zou niet de eerste zijn die draaiërig boven komt.

Dit water wat je ziet, staat bekend als het Drierivierenpunt. Het is de drukst bezette waterweg van Europa. Rechts zie je Papendrecht. Hier komen de Oude Maas (links), de Noord (boven) en de Beneden Merwede (rechts) samen. Het eerste stukje water wat je rechts ziet, gaat de Dordtse haven

in, het tweede (wat je misschien niet kunt zien) is het Wantij, wat rechtstreeks de Dordtse Biesbosch in gaat.

Vroeger werden dieven, moordenaars en dergelijke op een wat minder vriendelijke manier gestraft dan vandaag de dag: als het serieus genoeg was werden ze opgehangen. Ook in Dordrecht gebeurde dat, en ook toen was er ramptoerisme: mensen kwamen kijken hoe die moordenaars en dergelijke werden opgehangen. Eerst gebeurde dat op openbare pleinen in de stad, maar de rijkere begonnen te klagen: die lijken die bleven daar dagen hangen en het begon te stinken. Dus vonden de Dordtenaren een oplossing: als we ze nou aan de overkant van het water ophangen, dan kan iedereen het alsnog zien, maar dan hebben we de geur niet meer. Dus op de hoek van de Noord en de Oude Maas, in wat nu het beeldenpark in Zwijndrecht is, werden ze opgehangen. Hierdoor kon iedereen het zien, maar hadden ze geen last meer van de stank. Tegenwoordig komt iedereen waar we nu staan samen om te kijken naar het vuurwerk op Koningsdag. De plek is hetzelfde, alleen nu eindigt hier vuurwerk en geen misdadigers.

Op terras gaan zitten

In 1795 hadden de Fransen Holland bezet, en dat vonden heel wat Hollanders niet zo heel erg. Vrijheid, gelijkheid en broederschap en we waren meteen van de niet zo bijster geliefde, decadente, geldverslindende Oranjes af.

In 1806 had keizer Napoleon zijn broer Lodewijk Napoleon tot de eerste koning van Holland gekroond maar in 1810 werd Nederland een provincie van Frankrijk. Er kwam een geheime politie, censuur en een verbod op veel handelswaar. De kranten werden gedeeltelijk Franstalig, de Dordrechtsche Courant heette voor de helft Gazette de Dordrecht en notariële aktes en aktes van de burgerlijke stand waren voortaan in het Frans.

Al in 1810 wist iedereen dat keizer Napoleon een bezoek aan Holland zou brengen en dat er een kans zou zijn dat hij ook Dordrecht aan zou doen. Dat een bezoek veel geld zou gaan kosten was wel zeker. Dordrecht was door de Franse bezetting een arme stad geworden, met nog nauwelijks handel en veel werklozen. De bevolking zat niet echt te wachten op een bezoek van de man die dat op zijn geweten had. Er werden landseffecten verkocht en daarvan werd 8000 gulden gereserveerd voor de komst van de keizer. Om hem zo goed mogelijk te ontvangen, werd een zaal in het stadhuis uitgebroken om het geven van een grote maaltijd mogelijk te maken. Koetsen en sloepen werden opgeknapt en er werd versiering aangebracht.

Ook Dordrecht was klaar voor de keizer. Maar het stadsbestuur had de keizer niet in de vroege ochtend van zaterdag 5 oktober 1811 verwacht. Onberekenbaar als altijd kwam Napoleon tussen zes en zeven uur in de morgen met een vloot vanaf de Kil voor de stad. Daarna voer hij in een sloep terug naar de Bomhaven en via de Voorstraatshaven liet hij zich weer naar de Groothoofdspoort roeien. Bij de Wijnbrug werd hij herkend en bij de Groothoofdspoort stond het al zwart van de mensen. Maar het stadsbestuur was er nog niet. Daarom voer de keizer nog een eindje het Wantij op en ging toen naar het weer gearriveerde jacht. Daar kwamen de toegesnelde autoriteiten van de stad zich verontschuldiging aan boord. Volgens overlevering ontving de keizer hen zeer vriendelijk. Hij zou hebben gezegd (in het Frans): "Wel, mijne heren, ik alleen heb hier de schuld van, want waarom leg ik mijn bezoek ook op zulk een dwaas uur af. Gij lieden zijt nu eenmaal niet zoo vroeg bij de hand als ik, dat is de hele zaak!"

Daarna is hij weer weggevaren, in de richting van Gorinchem.

Dan naar links, brug over, Stockholm, sinds kort luxe sportschool, vernoemd naar de architect van het gebouw, die daar geboren is.

Richting 't Vlak ligt ook de Pieter Boele: het schip van Sinterklaas in Dordt.

Bij de Havens vertellen: 'hoe dichterbij Dordt, hoe rotter het wordt': de herkomst is niet helemaal

duidelijk, er zijn twee verhalen aannemelijk:

In 1299 kreeg de stad stapelrecht, gevolgd door een monopolie op de handel via de Maas in 1355. Schippers moesten hun handelswaar – zoals wijn, graan en hout – daarom eerst naar Dordrecht vervoeren waar het dan werd opgeslagen. Hierdoor raakten schippers en handelaren zowel tijd als tolgeld kwijt. Door de omweg zou ook hun voedselwaar bederven.

Een andere plausibele verklaring, ook uit de scheepvaart, is dat in de negentiende eeuw de waterwegen slechter werden naarmate schippers Dordrecht naderden. Er was sprake van verzanding. Hierdoor liepen schippers het risico op het vastlopen van hun schepen.

Naar 't Vlak lopen, Straatman Dok

Dit schroevendok uit 1928 is een rijksmonument en gezichtsbepalend voor de Wolwevershaven. Het behoorde toe aan de Machinefabriek L. Straatman Ketelmakerij dat van 1902 tot 1996 aan de Kuipershaven gevestigd was. Het dok werd gebruikt om schepen deels uit het water te lichten zodat vanaf drijvende, houten vlonders de scheepsroeren en schroeven gerepareerd of vervangen konden worden. Het had oorspronkelijk een hefvermogen van 30 ton, in 1952 is de capaciteit met tien ton toegenomen. De takel is een zeldzaam voorbeeld van een vroeg twintigste-eeuwse inrichting voor scheepsreparatie in een binnenhaven. Het gedetailleerde ontwerp en de materiaaltoepassing dragen bij aan de bouwhistorische waarde. Het dok is eigendom van de Stichting Schroevendok en in gebruik door het bedrijf Jooren Scheepsschroeven voor reparatie van (scheeps-)schroeven, waardoor het een levend monument is. Het voormalige fabriekspand maakt nu deel uit van een appartementencomplex.

Aardappelmarkt in

Kijk naar de namen van de gebouwen tussen 't Vlak en de Gravensingel. Dordrecht had veel markten: vismarkt, varkenmarkt, aardappelmarkt, etc.

Op de Wijnstraat naar rechts, Scheffersplein, Ary Scheffer. Naar het begin van het steegje tussen De Beren en die kroeg op de hoek.

Plaquette van Vincent van Gogh

Vincent kwam in januari 1877 in Dordrecht aan om in de boekhandel Blussé & Van Braam te werken. Zijn baan als hulpje in de winkel vond hij niet leuk; hij wilde liever dominee worden en zijn gedachten over het christelijk geloof en zijn toekomst hielden hem meer bezig dan zijn werk. Hij maakte lange dagen in de boekhandel en zijn schaarse vrije tijd bracht hij al wandelend door in de stad, pratend met zijn huisgenoot of Bijbel lezend op zijn kamer. Hij woonde in bij Pieter Rijken en diens vrouw Maria Aelmans die boven hun kruidenierszaak een gasthuis hadden. Vincents religieuze fanatisme was in die tijd zo groot dat hij iedere zondag wel drie diensten bezocht bij kerken van uiteenlopende aard. De dertien bewaarde brieven van Vincent uit Dordrecht staan boordevol verwijzingen naar de Bijbel. Zijn verlangen om zelf predikant te worden werd steeds sterker en hij oriënteerde zich op een mogelijke studie theologie. Uiteindelijk vertrok hij in mei 1877 naar Amsterdam om zich daar voor te bereiden op die opleiding.

Er zijn geen schilderijen bekend of overgebleven van Van Gogh uit die tijd, maar er hangt een tekening van een molen (op de Spuiweg, molen bestaat niet meer) in het Kröller Müller museum op de Veluwe.

Doorlopen de Groenmarkt op

Verhaal over Johan en Cornelis de Witt en de eeuwige vete. Het koningshuis is het er nog steeds niet mee eens en bij bezoeken aan Dordt, zoals Koningsdag een paar jaar geleden, wordt dit monument overgeslagen. Bij het bezoek van de Koninklijke familie is dit beeld overgeslagen. Het is zelfs wel afgedekt toen Koningin Beatrix langskwam. De republikeinen en het koningshuis, al honderden jaren later, is nog steeds een issue.

Vleeshouwersstraat in

Iedere straat in Dordt had zijn eigen functie vroeger. In de Knolhaven werden knollen verwerkt, op de Vismarkt werd vis verkocht en zo verder. In de Vleeshouwersstraat zaten de slaggers. Dieren werden in deze straat geslacht en gepekeld om te kunnen verkopen. Er was ook een speciaal riool aangelegd voor het bloed en de ingewanden. Dat werd naar de Nieuwe Haven en Knolhaven getransporteerd. Er wordt gezegd dat de huiden van dieren vaak gebruikt werden als fundering voor gebouwen. Het verhaal gaat zelfs dat de kerk gefundeerd is op koeienhuiden.

Stadhuis

Het Stadhuis van Dordrecht was eerst een markthal. Het is in 1383 gebouwd voor Vlaamse kooplieden die er lakense stoffen verhandelden. In 1544 namen de bestuurders van de stad hun intrek in het gebouw en werd het Stadhuis. Het plein voor het stadhuis is aangelegd in 1679. Het gebouw raakte zijn middeleeuwse gevel kwijt bij een grote verbouwing in de 19e eeuw. Toen kreeg het Stadhuis zijn huidige gevel en trap met leeuwen.

Escape Rooms zijn natuurlijk in opkomst de afgelopen paar jaar. Maar eigenlijk is ontsnappen al van alle tijd. In 1903 zat bovenin het stadhuis (nog steeds te bezichtigen met Open Monumentendag) een gevangenis. En wie kan je dan beter vragen om het te openen dan de boeienkoning van de 20^e eeuw? Harry Houdini had ter promotie van zijn nieuwe show (die ook hier in Dordrecht in het Kunstmin te zien was) een voorproefje gegeven van zijn kunsten: hij is hier geboeid (door de politie zelf, niet met zijn eigen sloten) opgesloten in de gevangenis. Volgens de Dordrechtse Courant: "Met de meeste nauwgezetheid op den lijve onderzocht, werd de kunstenaar in Adamskostuum met de handen op den rug in de boeien gesloten en daarna geheel alleen in het duister in eene cel gesloten, waarvan de sleutel aan de buitenzijde werd afgenomen en binnen enkele minuten was het hem gelukt, zonder eenig werktuig zijne boeien en ook de deur te openen."

Voor zover bekend is het de enige die hier ooit is 'ontsnapt'. Maar de boeienkoning had nog meer in petto voor het publiek. Hij liet, zonder een krimp te geven, een naald dwars door zijn wang steken. Vervolgens slikte hij een aantal naalden door, die geregen waren aan een draad. Daarna kwamen al die naalden ook weer in zijn geheel naar buiten. Na deze tour (daarna is hij in Groningen en Hilversum geweest), is hij nooit meer in Nederland geweest. Hij overleed in 1926.

Bekijk ook het (wederom is dit eigenlijk een brug) schilderij.

Toon even de Grote Kerksbuurt, filmopnames etc, Lombardstraat in, vertel over het Bethlehemplein over de beulen, Grote Breestraat in, Vriesestraat even aantikken, drinken bij Onder De Vergulde Lampet, voor inwoners vooral bekend als 'onder de kastanjeboom'.

OPTIONEEL: Doorlopen de Vriesestraat in, aanwijzen de oudste bakker (en daar wat drinken) en wereldberoemd Distillerij Rutte. Op de hoek van Distillerij Rutte zit de Stoofstraat. Het straatje was er al in de vijftiende eeuw. Ook is bekend dat er daar een badhuis was waar houten badkuipen stonden die ze stoven noemden. Vandaar dus de Stoofstraat. Op 19 oktober 1456 verscheen Zoet van Tichelen voor de Dordtse rechtbank. Ze werd veroordeeld omdat ze een bordeel hield in de stad. Zoet had een stove. Deze houten kuip met water werd verwarmd door een vuur eronder. Veel mensen kwamen regelmatig een bad nemen in zo'n kuip. Maar in de stove werden ook afspraakjes gemaakt met prostituees. Zoet van Tichelen was dus niet alleen eigenares van de stove, maar ook bordeelhoudster. Ze werd veroordeeld tot het betalen van drie pond, plus het leveren van twaalf laststenen. De laststenen waren haar bijdrage aan het verbeteren van de stad.

Erasmus meldde in 1522 dat de uit het nieuw ontdekte Amerika meegebrachte geslachtsziekte syfilis ook via het badwater in de stoven werd verspreid. Om die reden namen bezoeken aan stoven drastisch af. In 1572 werden hier alle stoven gesloten op last van calvinistische dominees die de

prostitutie wilden uitroeien. En inderdaad kwamen syfilis en lepra minder vaak voor. Van die lauwwarme stove waar iedereen zo lekker in badderde friste je toch niet zo lekker op als je dacht.

Doorlopen naar Arent Maartenshof.

Arend Maartenshof

Maar voor we het hof binnenlopen zijn de spreuken op de timpaan van de poort het lezen waard: naeckt kom ick met daarboven een naakt engeltje en naeckt scheyde ick met daarboven een engel meteen doodshoofd als symbool voor de dood. Daartussen Vita Vapor 1625 (het leven is een damp). Daaronder: dat de oude vrouwen haer draeghen gelijk het den heyligen betaemt .Het hof werd gesticht in 1625 door de speculant Arend Maartensz. De man was een echte woekeraar en maakte zulke schandalige winsten dat hij zelfs van het Heilig Avondmaal werd uitgesloten. Om weer in de gratie te komen en om een plekje in de hemel veilig te stellen, stichtte Maartensz het hof voor behoeftige vrouwen en weduwen van soldaten. De regentenkamer, vanuit de poort het eerste huisje rechts, is nog in originele staat. Vaak is de kamer te bezoeken. Er zit buiten een knop waarmee het licht in de kamer aan kan worden gedaan. Deinrichting dateert van omstreeks 1700. De plafondschildering is van de Dordtenaar Arnold Houbraken (1660-1719). De figuur tussen de wolken is een nog jonge oorlogsgod Mars die zich verweert tegen de zeis (= de Dood) van een oude man met zandloper op het hoofd (= de Tijd).

De oudste platanen zijn minimaal 200 jaar oud. Wat betekent dat ze wellicht niet heel lang meer mee gaan, platanen worden zo'n 300 jaar.

Hofje uit, naar rechts: Museumstraat 48-50

Twee Dordtse Gevels uit ca. 1680 en ca. 1750. Ondanks dat er driekwart eeuw tussen de bouwjaren zit, is de stijl precies gelijk. Dat is een van de kenmerken van een Dordtse Gevel. Meer dan 200 jaar veranderde er hoegenaamd niets. De huizen staan niet op instorten. Ze zijn 'op vlucht' gebouwd en hellen doelbewust voorover. Vooral in de zeventiende en de achttiende eeuw was dit een zeer gebruikelijke bouwwijze. Waarom? Daarover zijn de deskundigen het niet eens. Misschien om inwatering te voorkomen. Vooral voegen zijn gevoelig voor water. Soms ook wordt gemeend dat het hijsen van goederen door de schuinstand makkelijker is. Een ander praktisch voordeel is de bescherming tegen het doorslaan van regen. De dunne baksteenmuren zonder spouw zijn nu eenmaal niet waterdicht. Waterlijsten, oliën van het metselwerk, maar ook de vlucht van de gevel beperken de kans dat het regenwater binnendringt. Ook wordt gedacht aan esthetisch effect. Het vooroverstaan van de gevel maakt hem optisch indrukwekkender.

Museum

Ook hier zie je weer allerlei platanen.

In het museum hangen veel schilderijen van 17de-eeuwse meesters. Ook de Haagse School en moderne kunst zijn ruim vertegenwoordigd. Bovendien heeft het museum een uitgebreide collectie van de mierzoete romanticus Ary Scheffer die in 1795 in Dordt werd geboren.

Verder heeft het altijd een wisselende collectie. Enige tijd voor corona, hadden ze een tentoonstelling over vis. Niet het meest aantrekkelijke onderwerp misschien, zeker niet als je niet van vis houdt, maar vis stond in de vorige eeuwen voor meer dan alleen vis: Vis had in vroeger eeuwen vaak een erotische betekenis in de schilderkunst. Zo stond een moot zalm bijvoorbeeld voor het vrouwelijke geslachtsdeel en de dorstmakende zoute haring was vroeger een fallussymbool. De schilders uit die tijd gebruikten deze komische verwijzingen om een glimlach op het gezicht van de toeschouwer te toveren. Om ze te verleiden. Het was de humor van die tijd, waar mensen gek op waren. Dus als je ooit nog schilderijen uit de 17^e eeuw ziet waar vis in verwerkt is, dan weet je

waarom: in de tijd ruim voor schunnige blaadjes of porno op het internet, waren ze stiekem ook niet zo braaf.

Iets doorlopen, Lastige Eendstraat in.

Dankt z'n naam niet aan een vervelende eend, maar aan het dragen van een last (zie ook de gevelsteen). Dat het juist een eend is die een last draagt komt van een woordgrap uit de zeventiende eeuw. Toen zeiden ze: T endt draagt de last. Dat betekent zoets als: het einde draagt de last en daarmee bedoelden ze: de laatste loodjes wegen het zwaarst.

Door naar 't Hof

Dit is het Augustijnenklooster. Het klooster zelf stamt uit de 13^e eeuw. Rond het binnenplein van het klooster waren een ziekenhuis, een brouwerij, een bakkerij en andere dienstgebouwen gevestigd. Na een brand in 1512 is het hele Hofcomplex in Renaissancestijl herbouwd.

In 1572 vond in de Statenzaal, de voormalige refter (eetzaal) van het Augustijnenklooster, de Eerste Vrije Statenvergadering plaats. Twaalf steden onder leiding van Dordrecht zwoeren Filips II af en erkennen alleen Willem van Oranje als hun stadhouder. De wapenschilden van die twaalf steden zijn nog te zien in de glas-in-loodramen in de Statenzaal.

De Hofstraat lijkt zo'n enorm idyllisch straatje, zo uit de middeleeuwen komend. Maar eigenlijk zijn alleen de voorgevels dat: bij de sloop van een aantal panden in de binnenstad (zoals naast de Klander Muelen), zijn de voorgevels bewaard en hier tegen al bestaande panden opgebouwd.

Grappig detail naast de Statenschool is ook de kunstautomatiek. En het beeld van Willem van Oranje. Dat de Eerste Vrije Statenvergadering juist hier gebeurde, is achteraf opvallend: precies honderd jaar later werden Johan en Cornelis de Witt, geboren Dordtenaren en republikeinen, vermoord in Den Haag. Zij waren als republikeinen dus tegen de Oranjes en er wordt nog steeds gezegd dat de Oranjes achter deze spraakmakende moord zaten. Er is vanuit Dordtenaren ook een petitie geweest om het beeld van Willem van Oranje niet te plaatsen onder de noemer 'wijwillemniet'.

Je kunt daarna langs Schouwburg Kunstmin en het Energiehuis naar Villa Augustus lopen, één van de meest iconische plekken van Dordrecht en een gewilde locatie om te verblijven en te eten. Je moet wel van het eten houden....